

NÉPMŰVELŐK EGYMÁS KÖZT

Új cél és feladat a népművelésben

A népművelési munka akkor hozza meg a kívánt eredményt, ha célkitűzésében számot vet a helyi adottságokkal, az idő- és az alkalomszerúséggel. Másképen ezt úgy lehetne mondani, hogy ismerni kell a talu, a heység nevet, gazdasági és kulturális tuajdonságait; bele kell kapcsolni népünket a háború küzdeleibe, melyekből minden e hazában élő embernek ki kell venni a részét, mert a szebb magyar jövő érdekében folyó harc is mindnyájunkért történik. Így adódik új cél és új feladat népművelési munkánkban.

Alig van a világon jobb katona, m'int a magyar! Ezer évvel ezelőtt jelleme, vitézsége ott edződött meg, ahol most is hírnevet szerez.

A honfoglalás korának kitűnő katonái, belső erőtől indítatva, nagyszerű vezérükkel az élen, elfoglalták ezt a földet. Ez az ősi magyar katonai szellem és példa megtartatta utódaival és biztosan tudjuk, hogy a következő ezer éven keresztül is meg fogja tartatni ezt a vértől termékenyült magyar földet.

A történelem nyújt példát arra, hogy az ezer év alatt, ha birtokolta is földünk egy-egy részét más, akkor sem a magyar katonától vette el. Ha kevés volt a harcoló földet sem, a magyar katona földet nem engedett át soha, de szerezni szerzett!

Napoleon, a híres francia hadvezér ismerete a magyar katonát, ezért mondotta: „Ha magyar huszárjaim lettek volna, meghódítottam volna a világot!”

Tegyük fel mindnyájan a kérdést: „Az ezeréves harcért, a feláldozott életért, a győzelemért megadtuk-e a magyar katonának a megbecsülést?” Ma erre a megbecsülésre nagyobb szükség van, mint valaha.

Becsüljük és becsüléssük meg, mi magyar népművelők, a magyar néppel a magyar katonát. A tisztelet és a hála hasson át minden magyar embert, ha magyar katonát lát, vagy ha reá gondol, hiszen a legdrágább kincsel, az életével örökodik itthoni nyugalmunk felett.

A mai háború egészen más természetű, mint a világháború volt. A fő különbség az, hogy a világháborúban csak a harctéren dült a küzdelem, az ország belsejében katonáskodni egyenlő volt a polgári élettel. Ma nem így van. Ma az ország belsejét is el kell látni jó katonákkal, védelmi és támadó lehetőségekkel. Ha a szükség úgy kívánja, egyszerre mindenkinek katonává kell lenni, akár férfi, akár nő, akár alkalmas — testileg — katonának, akár nem. Ha azonban arra gondolunk, hogy a veszély hol nagyobb, mindnyájan érezzük, hogy könnyebb itthon. Az a magyar ember, akit katonaruhába öltöztetett a szebb magyar jövő és a bolsevista gondolat elleni küzdelem kezébe nyomta az ölcöklő szerszámot, odaállítva az orosz mezőkre, mégis csak a legtöbbet adja: a családi otthon nyugalmát, egészséget, vért, életet és ezzel mindent! És a katonán kívül legtöbbet ad az ő családja, hozzátartozója.

Nagyon szép gondolatot vetett föl valaki a közelmúltban: „Jelvényt hordjon az, akinek közeli hozzátartozója katona, illetve, mint magyar katona szolgálatot teljesít az orosz harctéren.” Miért lenne ez helyes? Azért, mert így mindenütt és mindenki tudná, hogy ez a jelvénytulajdonos a háborúnak egyik legtöbbet áldozó teherviselője.

Ha van és lesz alkalom, hogy a szükségletek kielégítésénél sorrendet kell tartani, feltétlenül ők részesüljenek előnyben. Csak így oszódik el arányosan a magyar nemzet áldozata, amelyből mindenkinek szent kötelessége kivenni a részét.

Tudjuk, hogy a harc sikerének erős biztosítéka a jó vezetés. A cél: kis ember és anyagáldozattal nagy eredményt elérni.

Így van ez a belső arcvonalon is. A magyar népnek jó vezetőkre van szüksége, akik nemcsak le tudják szállítani igényeiket, de segítséget, reményt és vigasztalást is tudnak nyújtani akár a szószéken, akár az iskolában van a helyük.

A legnagyobb vezető- és nevelőerő a példa. Ugy éljenek, dolgozzanak és érezzenek a nép közvetlen vezetői: a papok, a tanítók, a tanárok, a jegyzők, ahogy ez elvárható vezetőiktől is.

A jó és közvetlen szó mindig erőt ad az embernek. Ne fukarkodjék tehát a vezető ember a jó szóval; neki is jól esik, ha feljebbvalója barátságosan szól hozzá és beszélget vele.

Az egyes emberek jóirányú erő kifejtése tiszteletreméltó, de mennyivel értékeesebb és eredményesebb az egyesített, tömeges erő kifejtés. A magyar jövő kiépítésének egyedüli célját szolgáló gondolatban kell ma minden népművelőt összetorlasztani és áltáluk minden magyart, hogy egy érzés, egy gondolat és egy akarat legyen valamennyi.

Meg kell érteni és értetni, hogy a háború nehéz megélhetési körülményeket von maga után.

Lássuk és láttassuk be azt is, hogy a mi országunk helyzete viszonylagosan kedvezőbb, mint más országoké.

A szerényebb életigény és a vezetőkben való bizalom feltétlen türelmet, nyugalmat és megértést biztosít, amire oly nagy szükség van.

Ha átérezzük és éreztetjük azt, hogy a magyar katona értünk, itthonmaradot-takért van és azért nyugalmas az éjjelünk, a nappalunk, mert ő éberem őrködik; kenyérünk és húsrészünk azért kisebb, mert a harctéren küzdő katonának el kell küldeni a nagyobb részt: akkor nem szabad és nem lehet zúgolódni, türelmetlenkedni senkinek.

Tudom, hogy minden magyar népművelő megérti az idők szavát, mely feladatként tűzi ki elének a *magyar katona megbecsülését*, a *katona itthonmaradottjainak fokozottabb segítségét*, a *belső arcvonal vezetőinek jó munkáját*: az egyedüli cél érdekében biztosítani a *türelmet*, a *nyugalmat*, a *megértést* itthon, hogy a messze orosz földön küzdő magyar katona harca meghozza a győzelmet.

Ezeknek a gondolatoknak mélyítése céljából rendezzünk honvédnapokat, honvédestéket, stb., amikor minden egyes műsorszám a magyar katonára vonatkozzék. Vagy a népművelési előadások alkalmával szenteljünk legalább egy estét a magyar katonának. Rendezzünk olyan színdarabot, mely a magyar katonáról szól. Az előadás jövedelme is legyen a honvédeké. Rendezzünk kézimunkatanfolyamokat, ezeken a honvédek részére készíttessünk meleg téli holmikat.

Ez az új cél és feladat, melyet a magyar népművelőnek meg kell valósítani, mert ezt parancsolja a magyar múlt és jelen, hogy életre keljen a szebb magyar jövő!

Nemes János

Gróf Tisza Istvánról

Valahányszor a Magyar Népművelők nagyon kedves folyóiratára gondolok, azonnal a nagy vértanúra emlékezem. Valami rendkívül mélységes tisztelet, alázatos hódolat köt ma is a halhatatlan, nagy magyarhoz.

Tisza István legélénkebb szereplése idején, különösen nyáron, sokszor volt alkalmam élményeket szerezni róla Geszten, közvetlen közelében. Hiszen életem sok részét ott töltöttem szerető testvérbátyám, a geszti református esperes otthonában. Tisza és a bátyám nemcsak egykorúak voltak, de egyben a legjobb barátok is.

Bátyámtól sok a beszélést örök Tiszáról. Ajtón keresztül hallott kedves és közvetlen társalgásukból is sok felejthetetlen emlékem maradt. Közvetlen szemléletemen át is szinte élethűen lebeg előttem Tiszának puritán, szinte utolérhetetlenül egyszerű, közvetlen, határozott és mindenben megkapó, nemes alakja.

Ez alkalmommal csak néhány jellemző adattal kívánom felidézni Tisza emlékét. 1904 nyarán súlyos betegen feküdt egy szegény özvegy cipészné Geszt egyik alacsony, szegény otthonában. A nagy emberbarát feleségével együtt kocsiján kereste fel a csatagos időben a segítségre kényszerült beteget. A fekvő nő orvos-ságos üvegeit megemelgette az ágy mellé tett széken. Mikor megtudta, hogy azok az orvosok csak az ismerősöktől került, beajánlott szerek, könyörtelenül dobálta ki az ablak alatt levő üres kádba. Kocsiját azonnal küldte Nagyszalontára az orvosért. Helyben akkor orvos nem volt. Ő maga pedig feleségével gyalogosan tért